

R M K I.

1593

The image shows the front cover of an old book. The main part of the cover is decorated with a marbled paper pattern, featuring swirling, organic shapes in shades of brown, tan, and black. The spine, visible on the left, is made of a dark brown, textured material, likely leather. A small, rectangular, light-colored paper label is affixed to the upper left corner of the cover, containing the text 'R M K I.' and the number '1593'.

~~P.O. buying.~~

~~853. t.~~

p. M. K. T.

1593

Cienfuegos
Küsterbau 1893.

1593

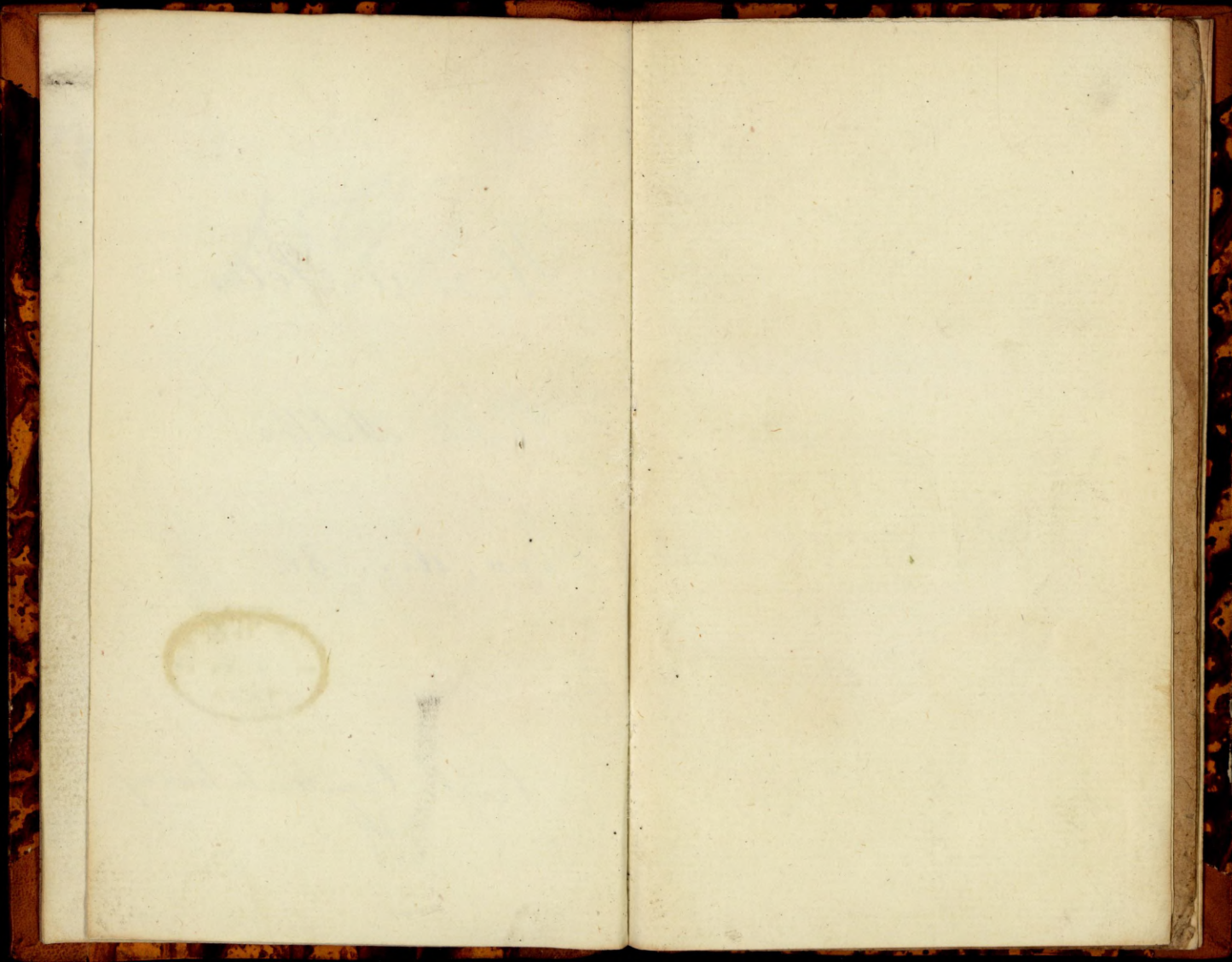
Ilosvai Péter.

Iholdi Miklós.

Löcse, 16... 8r.

(8 levél. Cimlevele hiány-
zik.)

nült
n jó
ejé-
ogy
ünk

lyel
tem
gen

an,
ltó
let-

ten
ek-
zel

ol-
cei
ek

g-
an
ldi

ék,
ol-

ostan emlekezem az el-múlt időről, az el-múlt időkben jó Tholdi Miklósról, ő nagy erejéről jó vitézségéről, csuda hogy mind eddig sem emlekeztünk erről.

Az örök Istennek nagy sok ajándéka, mellyel mind ez világ kőrös környül rakva, az erősség sem utolsó ajándéka, mellyel Tholdi Mikloft régen ő meg-áldotta.

Gyakran gondolkodtam ezen én magamban, keveset olvasokról a' Cronikában, maga méltó volna írni ezt-is abban, az ének szörzők-is felekeztek dőlgekban.

Nó azért dőlgait szép rendel meg-értsük, Isten ajándékat benne meg-tekéntsük, az jó vitézeknek például jelentsük, az felelmeseket ezzel meg-bátoricsuk.

Irtak akkor ezer három száz és húszban, Tholdi Miklos hogy születék Nagy-faluban, Velencei Károly vala Királyságban, erőfs vastag gyermek Tholdi kicsin korában.

Fiát Tholdi Lörintz fel nevelte vala, az öregbik fia jó Tholdi György vala. Károly udvarában György ám fel nőt vala, Károly fiát ez Tholdi György szolgált vala.

Idő telvén Tholdi György meg-házafodék,

Tholdi húsz esztendőse vala hogy ez esék, az jó Károly Király világból ki-múlték, akkor Magyar országot siralomba hozaték.

4 Károly fiát Lajost Királlyá választák, Urak az Királynak nagy híven szolgálnak, Laczfí Andras neve az Nador Ispánnak, nagy Urak Budaban az Királynak szolgálnak.

Othon Tholdi Miklos lakik az annyával, lát minden dologhoz az béres szolgákkal, hatalmas erejét nézik nagy csudával, nagy malom köveket emel fel-karjaival.

De hogy Budából Tholdi György meg-jő vala, vitézlo szolgai rudat hánnak vala, Tholdi Miklos ott köztök forgódik vala, viszszá két annyira az rudat veti vala.

Oly nagy nehéz követ mellyet hánnak vala, azt-is fokkal megszűb viszszá veti vala, bátyjának az dolog mind hírével vala, őt sőt ez dologért gyakran meg-feddi vala.

Magában Tholdi György ugy buskodik vala, Miklosra ötsére nagy haragja vala, szerető szolgáját mert meg-ölte vala, az réten és nádon Miklos busodik vala.

Igen Keserűli Mikloft az ő Anyja, titkon azért ötöt éléssel táplállyá, Szarcsa monnyal néha ő aszralát tartya, míg meg-kegyelmeze nékie az ő bátyja.

Nem sokára Laczfí Andras jó Budára, Erdélyből indula Lajos udvarába, az úton mentében Váradot haladá, Nagy-falu határán hadával hogy ballagna.

Ott

Ortegy által úton hogy ő mégyen vala, véletlenül útát el-vesztette vala, Egy rakodó széna szekeret lőlt vala, Tholdi Miklos kezében nyomtató rud vala.

Sok szóval az útát tőle kérdik vala, Tholdi Miklos ezen igen busult vala, nyomó rudat fél kezével kapta vala, Buda fele azzal útát mutatya vala.

Történék hogy ismét esék gyilkosságba, mellyért következik neki budoása, bolyogh és busodik mégyen jó Budára, csak hamar be-juta ő Pestnek városába.

Alá süggesztette fejét nagy bánatban, mert egy pénze-is nincs üres tarsolyában, tehát vagó-hidhoz mégyen koplalásban, hogy májat kaphasson olálkodik magában.

Pokol fene bika szarvon kötve vala, kit akkor Mészáros vágni akar vala, bika rugaszkodván kötél szakat vala, Tholdi Miklos látá bika után fut vala.

Hamar hogy el éré farkon meg-ragadá, az farkánál fogva Mészáros-székhez voná, ki ez dolgot látá felette csudálá, Miklosnak akkoron sok más adatot vala.

Az után Budára hogy által ment vala, Mészárosnak ott-is igen szolgál vala, nagy tehát tagokat egyedül hord vala, mellyért Mészárosok Mikloft jól tartják vala.

Nem sok napra méne Király konyhájára, nem vala Udvarnál Tholdi György az bátyja, csak érejt az Szakácsokat szolgállyá, étel után szentes fazakokat mos vala.

Onnét az Dunára vizért küldik vala, két jó öreg Kondért hamar ragad vala, két kezében vizzel teli hozza vala, az ő nagy crején el-almélkodnak vala.

De mikor vitézek Rudatháznak vala, Iffú Lajos Király sokszor nézi vala, Miklos is konyháról oda ballag vala, két annyira veti Király, csudállyal vala.

Egyszer Király kérdé honnan való volna, Tholdi Györgynek mondgyák attyafia volna, gyilkosságért hazul el-bujdosot volna, Tholdinak az Király meg kegyelmezet vala.

Parantsolá Király levelét meg-irnak, Tholdi Györgynek ír mint hű szolgájának, kegyelem még volna ötsének Miklosnak, ha tartaná Mikloft othon, ír nagy kárnak.

Vövé az levelet Tholdi György s-olvasá, ötsét igen feddé erőssen dorgálá, Mikloft ő két lóra fel-építette vala, szolgálatra tőle és ugy keredzik vala.

Rá gondolván magát két lóval indula, Annya Tholdi Györgynek Mikloft szánnya vala, száz aranyat ros-tisztába tsinált vala, hűtős szolgája tsak ez dolgot tudgya vala.

Annya Tholdi Györgynek szolgát azon kéré, jó Tholdi Miklósnak ka lészén szükségé, Akkor Ros-kenyéret eleibe tégye, Ros-kenér bélivel Tholdi szükségét tégye.

Mikor vitéz Tholdi Budára ment volna, Akkor az Lajosnak uj Udvara vala, egy Cseh Vitéznek az öklelés áll vala, minden öklelésben vitéz el-cset vala.

Ott

X Ott egy özvegy Aszfzonymnak két vitéz fiát, Cseh meg-ölte vala kiből láfd nagy buvát, tart vala az Aszfzonym rajtok nagy fíralmát, Tholdi Miklos érti-meg fíralomnak okát.

Olly igen meg-száná az Aszfzonym fíralmát, mondá hogy meg-állya nékie boszfzuját, Hamar Cseh Vitéznek küldé azért ő tollát, Mert ő véte akar kiseríteni szerentsét.

Mind egy akarattal ketten indulának, Két tsólnokon Duna szigetbe jutának, szántalan sok néyek Duna parton állának, Nézik az két Vitézt az szigetben mint járnak.

Imé mihelt Tholdi az porondra jutá, Es tsólnokból bátran fegyverét ki raká, Ottan ő tsólnokját vizen el-botsátá, Az Cseh-Vitéz kérdi mi légyen annak oka.

Tudod Vitéz mondá, elég egy embernek, Vizen egy tsólnakon jární engedý ennek, Meg kell itt ma halni tudod egyikünknek, Nem szükség az hajó osztán holt embernek.

Imé Tholdi sziből Ur Istent emlire, Erös Cseh Vitézzel ottan szemben méne, Szörnyű rángatással fárasztá epefzté, ugyan ropog vala az Cseh Vitéznek teste.

Csudálatos vala Tholdi erőfsege, keze közöt Csehnek el-olvadá teste, Cseh Vitéz hogy látá ottan el-ijede, azért Tholdi Miklos Csehet térdére ejté.

Olly igen szabodván Cseh Vitéz így fzólla, fiam kérlek de ne fies halálomra, Tizenkét vitéznek minden sok marhája, Tied lészén Vitéz gammal apródsága.

Mégsem hajla szive jó Tholdi Miklósnak, hamar fejét vővé az Cseh Mikolának, Fejét és marháját adá az Aszfizonynak, Így állá boszfuzját még fíralmas Aszfizonynak.

Királynak ez dolog adaték tudtára, Tholdi vírézségét erejét tsudálá, Király azért ötet fejéhez választá, Es tizenkét lóra néki hó - pénzt adatá,

Több dolgai között jó Tholdi Miklósnak, még iffiú vóltáról ilyeneket irnak, Szolgáló leánya Királyné Aszfizonynak, egykoron meg-halá, mondgyák Hertzeg leányának.

Az idő akkoron szép folyással vala, az Bálványimadás immár meg-szünt vala, leányt nagygazdagon el-temették vala, utólfő börtület azzal adatot vala.

Tíztessegek adassék minden személyeknek, dában halála lón egy fő embernek, iffiú felesége meg-maradá ennek, Tholdi szerelmére igen gerdendez ennek.

Vala okolsága az tífzes Aszfizonynak, Izene-tit el-uná az Tholdi Miklósnak egy gazdag vatsorát készíte Tholdinak, vigán akar véle mulatni, írá annak.

Majd minden hazait Aszfizony fel-czifráza, Az ablakokat kárpitokkal bé-vonná, Az edgyik ablakra melly kárpitot vonná, Azon szép Oroszlány arannyal írva vala.

Vendég hōgy érkezék csak egy kis apróddal, Az Aszfizony kinállya hizelkedő szóval, Tholdi isak ingében verkezék azonnal, Kezde ott ugrálni nagy maga mutatással.

Gya-

Gyakorta hallottam Aszfizony néki mondá, Náladnál ugrásban nints jób ez világba, Az én szerelmemért amaz Oroszlányra, Kérlek ugrodgyál fel az én kívánságomra.

Ottan Tholdi Miklos hátra iramodék, Az Aszfizony kedvejért edgyet kettőt ugrék, fene Oroszlányra hamar fel-ugordék, Buda Piatzára Tholdi ezen közben ugrék.

Csak nyaka nem szegék igen boszkonkodék, Tholdi edgy imegben ottkű pironkodék, Buda városában éjjel ott budosék, Es így Lakatoshoz ő buvában bé-lépék.

Ez Lakat gyártóval éjjel el-indula all kultsal bé-méne az kis kápolnába, gazdagsággal való rakot firt fel-bonta, sirba hogy bé-szálla gazdagságot ki-ada.

Nagy hamar lakatos az követ mozdítá, az kő Tholdi Miklost oda bé-szorítá, Lakatos ijede onnét el ki futá, Veszekedik Tholdi azonban meg-virrada.

Sok vesződés után vállát erősité, az nagy Bálvány követ el fel-emelité, ijettében sírból magát elki-veté, Lakatos ruhában ő szállására méne.

Iffiuságabéli több sok dolgairól, én mostan nem szöllok semmit az többiről, Szöllok vénfegének csuda dolgairól, ő nagy erejéről szöllok vírézségiről.

Sok nap után levél juta az Királynak, Nagy parancsolattya Cseh Király Császárnak, Adáját kívánnya jó Magyar Országának, és személyét lát. m Iffiú Lajos Királynak.

Parantsol az Császár azt írja Királynak, Jöt-

AS

ten

ten jó hozzád adaját Országodnak, Tizen-edgy Királyok mostan nálam vadnak, azok-is mindnyáján téged látni akarnak.

Ezt hogy hallá Király igen meg-busulá, eszes fő tanácsit gyorsan bé-hivatá, Császár kívánságát levelét mutatá, ott Lajos Királynak Láczi András így szóla:

Semmit ne bánkogyék te felfegyed ezen, fő-fő vitézivel sőt el fel-készüllyön, Tholdi Ther hordozó veled edgyütt mennyen, Laczfi András ötsém Ország kadnagya légyen.

Rettenetes haddal ezentől indullyunk, Pragában Császárral hamar szemben légyünk, mi kívül az haddal bátran meg-maradunk, meg-láttya felfegyed ott-is mit tselekedünk.

Vagyon Lajos Király olly nagy készületben, Sok erős vitézek vadnak seregében, nagy Urak véle indulának örömben, meg-mondom nevetet Uraknak ez verlekken.

Az Nádor István Hedvári Kont István, Lörintz, Laczfi András, István vala és Miklos, Laczfi Mihály és a vitéz Druget Miklos, Bebék István, Bebék György nagy Garai Miklos.

Jó Lőkös Berthalan és Giléthy Miklos, Kani-fai Lörintz vala jó Tót Miklos, Jó Péterfi Tamás vala Szétsi Miklos, jó Szudár György vala és vitéz Tholdi Miklos.

Lajos Király hamar ezekkel indula, Morva mellé mozog lassan az ő hada, Trintsent meghaladá Cseh-Országba hata, Prága városához nagy hadával el-jutá.

Ott az város kívül táborát jártatá, vitéz Magyar-
gva-

gyarokat minden nép csudállya, Lajos Királyt Laczfi András úgy oktattya, Karoly Császár előtt felelmét ne mutassa.

Semmit ne fély Király kérd-meg a Császártól, mi okért farsasztot minket Országunkból, Prága kapuját mi meg-vezűk Csehektől, Isten velünk ne fély semmit a Cseh Császártól.

Tizen-egy Királyok az Császárral vadnak, Lajos Király mégyen Urak véle vadnak, Vitéz Tholdi Miklos inassa Királynak, Király el bé-lépek eleiben Császárnak.

Az Király olly igen meg ijedet vala, ijettében szólni edgyet sem tud vala, Sarkát Tholdi Miklos úgy nyomodgya vala, Sarkából Királynak az vér-is ki foly vala.

Nagy vakmerőn Magyarok indulának, Prága kapujára hamar rohanának, Csehektől az kaput meg-vövék futoznak, Városban báltokat csak hamar fel-rontának.

Vagyon nagy kiáltás félllyel az városban Császár semmit nem tud ebben a dologban, egy követ el-jutá hogy hirt tégyen abban, Tholdinak buzgánnya vagyon kontós ujjában.

Ott kontós ujjával követet úgy tsapá, windgyárt hogy világból ki-mulván meg-hala, tsak hamar más követ azt kiáltya vala, Prágát az Magyarok régen meg vötték volna.

Sifakkal Magyarok az pénzt mérik vala, Skárlát Gránátnak fingi kopia vala, Tholdi Miklos Királyt taszigállya vala, Lajos Király azért Császárnak így szól vala.

Ertsem okát Császár mire most hivattál, Mész-
fő

szól Országomból ide fárasztottál, talám csak próbádnak engem alítottát, Hogy tölem uradtól adót venni kívántál.

Rövid szóval monda Császárs az Lajosnak, nintsen helye nálad valami tréfának, Fiam Lajos békét hadgy most haragodnak, izeny Magyaroknak hogy nekőborollynak.

Vegyed fiam Lajos atyafiságomat, Ez Királyokat ismérd mint barátidat, Várofomból küld ki kőborló hadadat, örök békefességet szerzzünk mi hit alatt.

Tholdi bottyát elő rántás-monda nekik, meghidgyetek ti ezt tizenegy Királyok, agyatokban rontom arany koronátok Uratokat Lajost ha jól nem szolgállyátok!

Császárral egyemben, hid igaz dolognak, Tizenegy Királyok talpokra állanak, jó Lajos Királynak mind fejet hajtának, úgy rettegnek vala nagy bottyától Miklósnak.

ülteté-le mellé Császárs Lajos Királyt, nagy vigán vendéglé ott az Királyokat. Lajos ki-szalitá az Magyar Urakat, Budába meg-tére vendéglé az Urakat.

Tholdira, Királynak edgyfzer lön haragja, bizonyt nem ithatok mi volt annak oka, három eszten leig nem ment-bé udvarba, uj udvart hirdete Német újhely várába.

Uj udvarba sok nemzetfességek gyűlének, jeles öklelék akkor ott lévének, szép pálya-futások győzködészek lőnek, egy Olasz vitéztől de mind el ejte ének.

Tön emlel-ezetet az Király Tholdiról, ez dol-

got baráti meg-irák Ujhelyből, egy Olasz az tzi-mert el-vőtte Magyarót, Az vén Tholdi Miklos gondolkodik magáról.

Edgy tseppet sem késék Pesten által-mene, Claftromban Gárgyántól Barát ruhát véve, kurtapej-lovára mint egy Barát üle, Ujhely vára-felé hamar el ki léptete.

Mikoron Ujhelben lovon el bé-juta, Ujhely piatzára szépen bé-nyomtata, oktalan ő néki nagy öklelő fája, piatzon hogy nyargal szikrázik lő patkója.

Nagy öklelő fáját hogy fel-hánnya vala, nyakában tsuklyája bobogdogal vala, derekán kápája hogy rengdegel vala, Lajos Király kér di vallyon s-kitsoda volna.

Nagy fel-szóval öklelő tarsot kér vala, Az Olasz vitéznek hirté ádták vala, Hamar jó lovára Olasz fel-ült vala, Gyorsfön vén baráttal ő kopiat tótt vala.

Egybe roppanának nézik sok ezere, Olasz a nyeregből esék meszfze földön, Az barát akarja fejét venni menten, Király azt kiáltya kegyelem néki légyen.

Lön ezen öröme jó Lajos Királynak, Czimere meg-maradt jó Magyar Országának, ditséretitífztessege lön barátnak, így kegyelmeze-meg Király Tholdi Miklosnak.

Ezeknek utánna hogy meg-vénült vala, baja és szakálla meg-fejérült vala, Lajos Király Budán egy gyűlést tótt vala, az vén Tholdi Miklost oda hivata vala.

Lám akkoron szintén Cassa városában, Tholdi Miklos vala egy szép palotában, szélyel vigyáz vala világos ablakban, ígyen dörgölődik ő magában:

Oh én vén szakállom hivatlan vendégem, Budára hivatott mostan Király engem, az Iffiu vitézek meg-tsúfolnak engem, Király parantsolta fel kell mennem énnékem.

De ha meg-állandod ott az te boszfszúdat, és meg-tanitándod most serdült iffiakat, gyöngyel meg-füzetlek mint jó szakállomat, de ha nagy szégyenbe hozod tennen magadat.

Szálanként tégedet én el ki szaggatlak, város piatzára szemétre ki-hánlak, de ha meg-mutatod magad az Iffiaknak, Gyöngyben és arányban téged bé-foglaltatlak.

Mikoron fel-juta Tholdi jó Budára, jó Lajos Királynak fényes udvarába, Iffiak tekintének ő vén szakállára, edgyik az másiknak tsufságba így szól vala:

Ez ember azt vélem régenten Molnár vólt, Es az lisztes Sákot fejéhez verték-vólt, másik vitéz mondá, Bezzeg nem Molnár vólt, nem látodé inkább hogy ez régen halásf vólt.

Apro halatskákat merőn ez el-nyelt vólt, Halaknak halásza állán ki-ütő vólt, Tholdit az harmadik meg-szolirorta vólt, Halládé te bátyya Tholdinak ígyen szólt vólt:

Malaczoz Királynak eléb hoztak vala, látom ludat hoztál az-is kedves nála, Az vén Tholdi Miklos ezt halgattya vala, Mondhatatlan igen ezen meg-busult vala.

Hét tollu buzgánya köntös újban vala, köntös újjal kiket az hól érhet vala, ottan ez világból el ki-múlik vala, mig panefzlani jutának hármma ott meg-hala.

Jó Lajos Királynak ezt bé-mondrák vala, Tholdi vitézekben hármat meg-ölt vala, azonba Miklos-is Királyhoz bé-juta, Király kérde okát miért mivelte vólna.

Király ha nem nézném vitézi vóltomat, majd fejedhez verném hét tollu botomat, másfszor meg-feddenéd apro kölykeidet, Hogy meg ne tsufolnák vitézi vén fejemet.

Akkor Tholdi Miklos Királlyal így jara azonban az gyűlés Budáról el-ofzla, Tholdi Miklos haza mene Nagy-saluba, két esztendő múlván Tholdi Miklos meg-hala.

Ott vagyon most-is Miklos feje tsonttya, Szertelen temérdek adgya-kaponyája, még most is ott vagyon nagy öklelő fája, hires ez világban szive nagy bátorsága.

Vétek ez lőn benne hogy részeges vala, minden reménsege bor italban vala, ő nagy erejének nem sok hafznát látá, semmiben marháját meg nem szaporithatá.

Az ki ez dolgokat szerzé-bé versékben, a' régi dolgokról lőn emlekezetben, neve vers szerzőnek vagyon vers fejekben, Az ezer őtt százban hetven négy esztendőben.

Handwritten text, possibly a title or address, in cursive script.

Handwritten text, possibly a signature or name, in cursive script.

